

[Per Federspiel.]

kriterier til at fastslå, hvornår døden er indtrådt, hvornår dette begreb, der i transplantationsloven betegnes som liget, er til stede, og skal man her operere med to slags død, dels en hjernedød, dels, om jeg så må sige, en endelig død, hvor alle funktioner er ophørt, må der kræves klare retsregler om disse spørgsmål. De må kræves bl. a. af hensyn til afgørelsen af, om en tilskadekommen, der er indbragt, kan betragtes som afdød, og de må også kræves af hensyn til lægernes sikkerhed for, at de ikke foretager noget ulovligt.

Justitsministeren (Thestrup): Det transplantationsudvalg, som hr. Per Federspiel omtaler, og som afgav sin betænkning i maj 1967, har indgående overvejet, om dødkriteriet burde lovfæstes. Det anføres i betænkningen, at ifølge det almindeligt anerkendte dødkriterium og i overensstemmelse med FN-definitionen på området konstateres dødens indtræden ved, at spontant åndedræt og spontan hjertevirksomhed er ophørt, og at hjernevirksomhed totalt og uopretteligt er ophævet. Udvalget fandt det dog ikke rigtigt at foreslå dette formuleret i en udtrykkelig forskrift. Det siges herom ordret i betænkningen pag. 22:

„Om døden er indtrådt, er et spørgsmål om et biologisk faktum, som ikke i sig selv kan bestemmes ved en lovregel, end-sige ved administrative forskrifter, men må fastlægges på den måde, som til enhver tid lægevidenskabeligt alment anerkendes.“

Udvalget til revision af ligsynsloven, der afgav betænkning i oktober 1969, har indtaget et tilsvarende standpunkt. Dette udvalg fandt det ikke hensigtsmæssigt i en lovregel at fastlægge, hvad der er sikre tegn på dødens indtræden. Dette antoges i det væsentlige at være et lægeligt spørgsmål, og man ville ikke udelukke, at der — foruden de af lægevidenskaben i dag opstillede sikre døds-tegn — hvor omstændighederne tilsiger det, vil kunne anerkendes andre lige så sikre metoder til konstatering af død. Heller ikke i udenlandsk lovgivning er der mig bekendt sket en fastlæggelse af dødkriteriet, men afgørelsen af, om døden er indtrådt, træffes af vedkommende læge.

På et i juni måned 1970 afholdt nordisk møde med deltagelse af særligt sagkyndige om transplantationslovgivningen var der også enighed om, at dødsbegrebet er lidet egnet til at blive lovfæstet.

Da spørgsmålene vedrørende dødkriteriet således i de seneste år gentagne gange har været gjort til genstand for grundige overvejelser, finder jeg ikke, at der nu er grundlag for at genindkalde transplantationsudvalget til fornyet drøftelse af dette problem eller på anden måde foranledige, at sagkyndige på ny behandler spørgsmålet.

Jeg er imidlertid bekendt med, at folketingets udvalg angående videnskabelig forskning har besluttet at søge problemerne omkring begrebet hjernedød belyst i udvalget, og så vidt jeg ved, blev der i går afholdt et møde her i huset, hvor et par fremragende videnskabsmænd gav deres forklaringer og deres meninger til kende i spørgsmålet.

Jeg kan hertil føje, at sundhedsstyrelsen naturligvis følger udviklingen på området, således at eventuelle videnskabelige resultater, der kunne begrunde en ændret opfattelse af dødkriteriet, vil blive taget op til drøftelse. Der er derfor ikke grund til at tro, at transplantationer i fremtiden vil blive hæmmet af en forældet indstilling til spørgsmålet om dødkriteriet.

Per Federspiel: Jeg beklager, at ministeren ikke ser sig i stand til at tage hele dette spørgsmål op igen.

Det har skabt en uhyre usikkerhed. Jeg skal blot nævne en enkelt ting. Efter de definitioner, som ministeren nævner, er det jo lægeligt muligt at definere døden på forskellige tidspunkter. Jeg skal ikke komme ind på enkelthederne, men hvis man bare tager De Forenede Nationers definition, at spontant åndedræt og spontan hjertevirksomhed skal være ophørt, og at hjernevirksomhed skal være totalt og uopretteligt ophævet, må man jo sige, at det kræver uhyre indgående overvejelser, hvornår disse tilstande er indtruffet. Er spontant åndedræt forsvundet, når en patient ligger i en respirator?

Alle disse ting må efter min opfattelse kræve en nøjere gennemprøvning, også af hensyn til andre virkninger af døden. Det